‡ SANCT. IGNAT. EP. ET MART. 35. ‡ Quis ergo nos ſeparâbit à chari-
tâte Chriſti? tribulátio? an angúſtia? an
fames? an núditas? an perículum? an per-
ſecútio? an gládius?
* Pſal. 43. 22. 36. (Sicut ſcriptum eſt : * Quia propter
te mortificâmur totâ die : æſtimáti ſumus
ſicut oves occiſiônis.)
37. Sed in his ómnibus ſuperâmus prop-
ter eum, qui diléxit nos.
38. Certus ſum enim quia neque mors,
neque vita, neque ángeli, neque princi-
pátus, neque virtútes, neque inſtántia,
neque futûra, neque fortitûdo,
39. neque altitûdo, neque profúndum,
neque creatûra ália póterit nos ſeparâre
à charitâte Dei, quæ eſt in Chriſto Ieſu
Dómino noſtro. ᴬ

CAPUT IX.

Promiſsiónes Iudæis factæ, non fruſtrántur, ſi impleántur in ſpiritáli Iſraële. De vocatiône géntium.

1. VEritâtem dico in Chriſto, non
méntior : teſtimónium mihi per-
hibénte conſciéntiâ meâ in Spíritu ſancto:
2. quóniàm triſtítia mihi magna eſt, &
contínuus dolor cordi meo.
3. Optâbam enim ego ipſe anáthema
eſſe à Chriſto pro frátribus meis, qui ſunt
cognáti mei ſecúndùm carnem,
4. qui ſunt Iſraëlítæ, quorum adóptio
eſt filiôrum, & glória, & teſtaméntum,
& legislátio, & obſéquium, & promíſſa:
5. quorum patres, & ex quibus eſt
Chriſtus ſecúndùm carnem, qui eſt ſuper
ómnia Deus benedíctus in ſæcula. Amen.
6. Non autem quòd excíderit verbum
Dei. Non enim omnes qui ex Iſraël ſunt,
ii ſunt Iſraëlítæ:
7. neque qui ſemen ſunt Abrahæ, om-
* Gen. 21. 12. nes fílii : * ſed in Iſaac vocábitur tibi
ſemen:
8. id eſt, non qui fílii carnis, hi fílii
* Gal. 4. 28. Dei: ſed * qui fílii ſunt promiſsiônis, æſti-
mántur in sémine.
9. Promiſsiônis enim verbum hoc eſt:
* Gen. 18. 10. * Secúndùm hoc tempus véniam : & erit
Saræ fílius.
* Gen. 25. 24. 10. Non ſolùm autem illa : * ſed & Re-
bécca ex uno concúbitu habens, Iſaac
patris noſtri.
11. Cùm enim nondum nati fuiſſent,
aut áliquid boni egíſſent, aut mali, (ut
ſecúndùm electiônem propóſitum Dei ma-
nêret)
12. non ex opéribus, ſed ex vocánte
dictum eſt ei:
13. * quia maior sérviet minóri, ſicut * Gen. 25. 23.
ſcriptum eſt : * Iacob diléxi, Eſau autem * Mal. 1.
ódio hábui. 2.
14. Quid ergo dicêmus? numquid iní-
quitas apud Deum? Abſit.
15. Móyſi enim dicit : * Miſerêbor *Exod. 33.
cuius miséreor : & miſericórdiam præſtâ- 19.
bo cuius miſerêbor.
16. Igitùr non voléntis, neque currén-
tis, ſed miſeréntis eſt Dei.
17. Dicit enim Scriptûra Pharaóni:
* Quia in hoc ipſum excitávi te, ut oſtén- * Exod. 9. 16.
dam in te virtûtem meam : & ut annun-
ciêtur nomen meum in univérſa terra.
18. Ergo cuius vult miſerêtur, & quem
vult indûrat.
19. Dicis ítaque mihi : Quid ádhùc qué-
ritur? voluntáti enim eius quis reſiſtit?
20. O homo, tu quis es, qui reſpón-
deas Deo? * Numquid dicit figméntum *Iſai. 45. 9.
ei, qui ſe finxit : Quid me feciſti ſic?
21. * An non habet poteſtâtem figulus * Sap. 15. 7.
luti ex eâdem maſſa fácere áliud quidem Ierem. 18.
vas in honôrem, áliud verò in contumé- 6.
liam?
22. Quòd ſi Deus volens oſténdere
iram, & notam fácere poténtiam ſuam,
ſuſtínuit in multa patiéntia, vaſa iræ, apta
in intéritum,
23. ut oſténderet divítias glóriæ ſuæ in
vaſa miſericórdiæ, quæ præparâvit in
glóriam.
24. Quos & vocâvit nos non ſolùm ex
Iudæis, ſed étiàm ex Géntibus,
25. ſicut in Oſée dicit : * Vocâbo non * Oſee 2.
plebem meam, plebem meam : & non di- 24.
léctam, diléctam : & non miſericórdiam 1. Petr. 2.
conſecûtam, miſericórdiam conſecûtam. 10.
26. * Et erit : in loco, ubi dictum eſt * Oſee 1.
eis : Non plebs mea vos : ibi vocabúntur 10.
fílii Dei vivi.
27. Iſaïas autem clamat pro Iſraël : * Si * Iſai. 10.
fúerit númerus filiôrum Iſraël tamquam 22.
arêna maris, relíquiæ ſalvæ fient.
28. Verbum enim conſúmmans, & ab-
brévians in æquitâte : quia verbum bre-
viâtum fáciet Dóminus ſuper terram:
29. & ſicut prædíxit Iſaïas : * Niſi Dó- * Iſai. 1. 9.
minus ſábaoth reliquíſſet nobis ſemen, ſi-
cut Sódoma facti eſsêmus, & ſicut Go-
mórrha ſímiles fuiſsêmus.
30. Quid ergo dicêmus? Quòd gentes,
quæ non ſectabántur iuſtítiam, apprehen-
dérunt iuſtítiam : iuſtítiam autem, quæ ex
fide eſt.

31. Iſ-

31. Iſraël verò ſectándo legem iuſtítiæ,
in legem iuſtítiæ non pervênit.
32. Quare? Quia non ex fide, ſed quaſi
ex opéribus : offendérunt enim in lápidem
offenſiônis,
* Iſai. 8. 33. ſicut ſcriptum eſt : * Ecce pono in
14. & 28. Sion lápidem offenſiônis, & petram ſcán-
16. 1. Petr. 2. dali : & omnis, qui credit in eum, non
7. confundêtur.

CAPUT X.

Fídei in Chriſtum neceſſitas; huius iuſtítia, ei quæ ex Lege eſt iuſtítiæ anteponénda. Gentílium vocátio; Iudæôrum incredúlitas.

1. FRatres, volúntas quidem cordis
mei, & obſecrátio ad Deum,
fit pro illis in ſalûtem.
2. Teſtimónium enim perhíbeo illis quòd
æmulatiônem Dei habent, ſed non ſecún-
dùm ſciéntiam.
3. Ignorántes enim iuſtítiam Dei, &
ſuam quæréntes ſtatuêre, iuſtítiæ Dei non
ſunt ſubiécti.
4. Finis enim legis, Chriſtus, ad iuſtí-
tiam omni credénti.
5. Móyſes enim ſcripſit, quóniàm iuſtí-
* Lev. 18. 5. tiam, quæ ex lege eſt, * qui fécerit ho-
mo, vivet in ea.
Ezech. 20. 11. 6. Quæ autem ex fide eſt iuſtítia, ſic
* Deut. 30. 12. dicit : * Ne díxeris in corde tuo : quis aſ-
céndet in cælum? id eſt, Chriſtum de-
dúcere:
7. Aut quis deſcéndet in abyſſum? hoc
eſt, Chriſtum à mórtuis revocâre.
* Deut. 30. 14. 8. Sed quid dicit Scriptûra? * Prope eſt
verbum in ore tuo, & in corde tuo : hoc
eſt verbum fídei, quod prædicâmus.
9. Quia ſi confiteâris in ore tuo Dómi-
num Ieſum, & in corde tuo credíderis
quòd Deus illum ſuſcitâvit à mórtuis, ſal-
vus eris.
‡ SANCT. ANDR. 10. ‡ Corde enim créditur ad iuſtítiam:
ore autem conféſsio fit ad ſalûtem.
* Iſai. 28. 16. 11. Dicit enim Scriptûra : * Omnis, qui
credit in illum, non confundêtur.
12. Non enim eſt diſtínctio Iudæi, &
Græci : nam idem Dóminus ómnium, di-
ves in omnes, qui ínvocant illum.
* Ioel. 2. 32. 13. * Omnis enim, quicúmque invocá-
Act. 2. 21. verit nomen Dómini, ſalvus erit.
14. Quómodò ergo invocábunt, in
quem non credidérunt? Aut quómodò
credent ei, quem non audiérunt? Quó-
modò autem áudient ſinè prædicánte?
15. Quómodò verò prædicábunt niſi
mittántur? ſicut ſcriptum eſt : * Quàm * Iſai. 52.
ſpecióſi pedes evangelizántium pacem, 7.
evangelizántium bona! Nah. 1. 15.
16. Sed non omnes obédiunt Evangélio.
Iſaïas enim dicit : * Dómine quis crédidit * Iſai. 53.
audítui noſtro? 1.
17. Ergo fides ex audítu, audîtus au- Ioann. 12.
tem per verbum Chriſti. 38.
18. Sed dico : Numquid non audiérunt?
* Et quidem in omnem terram exîvit ſo- * Pſal. 18.
nus eôrum, & in fines orbis terræ verba 5.
eôrum. ᴬ
19. Sed dico : Numquid Iſraël non co-
gnôvit? Primus Móyſes dicit : * Ego ad * Deut. 32.
æmulatiônem vos addûcam in non gen- 21.
tem : in gentem inſipiéntem, in iram vos
mittam.
20. Iſaïas autem audet, & dicit : * In- * Iſai. 65.
véntus ſum à non quæréntibus me : palàm 1.
appárui iis, qui me non interrogábant.
21. Ad Iſraël autem dicit : * Totâ die * Iſai. 65.
expándi manus meas ad pópulum non cre- 2.
déntem, & contradicéntem.

CAPUT XI.

Ex Iudæis áliqui ſunt ad fidem convérſi; ſed plures converténtur. Gentíles ádmonet ut cautè ámbulent in ſua vocatiône.

1. DIco ergo : Numquid Deus ré-
pulit pópulum ſuum? Abſit.
Nam & ego Iſraëlíta ſum ex sémine Abra-
ham, de tribu Béniamin:
2. Non répulit Deus plebem ſuam,
quam præſcîvit. An neſcîtis in Elía quid
dicit Scriptûra : quemádmodùm inter-
péllat Deum advérsùm Iſraël?
3. * Dómine, Prophétas tuos occidé- * 3. Reg.
runt, altária tua ſuffodérunt : & ego re- 19. 10.
líctus ſum ſolus, & quærunt ánimam
meam.
4. Sed quid dicit illi divînum reſpón-
ſum? * Relíqui mihi ſeptem míllia virô- * 3. Reg.
rum, qui non curvavérunt génua ante Baal. 19. 18.
5. Sic ergo & in hoc témpore relíquiæ
ſecúndùm electiônem grátiæ ſalvæ factæ
ſunt.
6. Si autem grátia, iam non ex opéri-
bus : alióquìn grátia iam non eſt grátia.
7. Quid ergo? quod quærêbat Iſraël,
hoc non eſt conſecûtus : eléctio autem * Iſai. 6. 9.
conſecûta eſt : céteri verò excæcáti ſunt: & 29. 10. Matth. 13.
8. ſicut ſcriptum eſt : * Dedit illis Deus 14.
ſpíritum compunctiônis : óculos ut non Ioann. 12.
vídeant, & aures ut non áudiant, uſque 40.
in hodiérnum diem. Actor. 28. 26.
9. Et David dicit : * Fiat menſa eôrum * Pſal. 68.
in 23.

in láqueum, & in captiônem, & in ſcándalum, & in retributiônem illis.

10. Obſcuréntur óculi eôrum ne vídeant: & dorſum eôrum ſemper incúrva.

11. Dico ergo: Numquid ſic offendérunt ut cáderent? Abſit. Sed illôrum delícto, ſalus eſt Géntibus ut illos æmuléntur.

12. Quòd ſi delíctum illôrum divítiæ ſunt mundi, & diminútio eôrum divítiæ Géntium: quantò magis plenitûdo eôrum?

* Gal. 2. 7. — 13. Vobis enim dico Géntibus: * Quámdiu quidem ego ſum Géntium Apóſtolus, miniſtérium meum honorificâbo,

14. ſi quómodò ad æmulándum próvocem carnem meam, & ſalvos fáciam áliquos ex illis.

15. Si enim amíſsio eôrum, reconciliátio eſt mundi: quæ aſſúmptio, niſi vita ex mórtuis?

16. Quod ſi delibátio ſancta eſt, & maſſa: & ſi radix ſancta, & rami.

17. Quòd ſi áliqui ex ramis fracti ſunt, tu autem cùm oleáſter eſſes, inſértus es in illis, & ſócius radîcis, & pinguédinis olívæ factus es,

18. noli gloriári advérsùs ramos. Quòd ſi gloriâris: non tu radîcem portas, ſed radix te.

19. Dices ergo: Fracti ſunt rami ut ego înſerar.

20. Benè: propter incredulitâtem fracti ſunt. Tu autem fide ſtas: noli altum ſápere, ſed time.

21. Si enim Deus naturálibus ramis non pepércit: ne fortè nec tibi parcat.

22. Vide ergo bonitâtem, & ſeveritâtem Dei: in eos quidem, qui cecidérunt, ſeveritâtem: in te autem bonitâtem Dei, ſi permánſeris in bonitâte, alióquìn & tu excidêris.

23. Sed & illi, ſi non permánſerint in incredulitâte, inſeréntur: potens eſt enim Deus íterùm inſérere illos.

24. Nam ſi tu ex naturáli excîſus es oleáſtro, & contra natûram inſértus es in bonam olîvam: quantò magis ii, qui ſecúndùm natûram, inſeréntur ſuæ olîvæ?

25. Nolo enim vos ignorâre fratres

* Prov. 3. 7. Iſai. 5. 21. — myſtérium hoc: * (ut non ſitis vobisípſis ſapiéntes) quia cæcitas ex parte cóntigit in Iſraël, dónèc plenitûdo Géntium intrâret,

26. & ſic omnis Iſraël ſalvus fíeret, ſicut

* Iſai. 59. 20. — ſcriptum eſt: * Véniet ex Sion, qui erípiat, & avértat impietâtem à Iacob.

27. Et hoc illis à me teſtaméntum: cùm abſtúlero peccâta eôrum.

28. Secúndùm Evangélium quidem, inimíci propter vos: ſecúndùm electiônem autem, charíſsimi propter patres.

29. Sinè pœniténtia enim ſunt dona, & vocátio Dei.

30. Sicut enim aliquándò & vos non credidíſtis Deo, nunc autem miſericórdiam conſecúti eſtis propter incredulitâtem illôrum:

31. ita & iſti nunc non credidérunt in veſtram miſericórdiam: ut & ipſi miſericórdiam conſequántur.

32. Conclûſit enim Deus ómnia in incredulitâte: ut ómnium miſereâtur.

‡ IN FESTO SS. TRINIT. — 33. ‡ O altitûdo divitiârum ſapiéntiæ, & ſciéntiæ Dei: quàm incomprehenſibília ſunt iudícia eius, & inveſtigábiles viæ eius!

* Sap. 9. 13. Iſaiæ 40. 13. 1. Cor. 2. 16. — 34. * Quis enim cognôvit ſenſum Dómini? Aut quis conſiliárius eius fuit?

35. Aut quis prior dedit illi, & retribuêtur ei?

36. Quóniàm ex ipſo, & per ipſum, & in ipſo ſunt ómnia: ipſi glória in ſæcula. Amen. ^

CAPUT XII.

Háctenùs Apóſtolus, quæ ad doctrînam & fídei dógmata pértinent, expóſuit: nunc mores ad præſcríptum Chriſtiánæ religiônis informándi ratiônem doctûrus, primùm eos adhortâtur ad cultum ſpiritâlem & rationâlem exhibéndum Deo; ut & córpora ſua ófferant Deo, tamquam hóſtias vivéntes, non mactándo, ut legáles víctimas, ſed iis uténtes ſanctè & piè.

‡ DOM. INFRA OCTAV. EPIPH. * Sup. 6. 13. & 19. Coloſſ. 1. 22. — 1. ‡ OBſecro ítaque vos fratres per miſericórdiam Dei, * ut exhibeâtis córpora veſtra hóſtiam vivéntem, ſanctam, Deo placéntem, rationábile obſéquium veſtrum.

* Epheſ. 5. 17. Phil. 4. 18. 1. Theſſ. 4. 3. — 2. Et nolîte conformári huic ſæculo, ſed reformámini in novitâte ſenſûs veſtri: * ut probêtis quæ ſit volúntas Dei bona, & beneplácens, & perfécta.

* 1. Cor. 12. 11. Epheſ. 4. 7. — 3. Dico enim per grátiam quæ data eſt mihi, ómnibus qui ſunt inter vos: Non plus ſápere quàm opórtet ſápere, ſed ſápere ad ſobrietâtem: * & unicuîque ſicut Deus divîſit menſûram fídei.

4. Sicut enim in uno córpore multa membra habêmus, ómnia autem membra non eúndem actum habent:

5. Ita multi unum corpus ſumus in Chriſto, ſínguli autem alter altérius membra. ^

6. Ha-

‡ DOM. 2. POST EPIPH. — 6. ‡ Habéntes autem donatiónes ſecúndùm grátiam, quæ data eſt nobis, differéntes: ſive prophetîam ſecúndùm ratiônem fidei,

7. ſive miniſtérium in miniſtrándo, ſive qui docet in doctrína,

8. qui exhortâtur in exhortándo, qui tríbuit in ſimplicitâte, qui præeſt in ſolicitúdine, qui miſerêtur in hilaritâte.

* Amos 5. 15. — 9. Diléctio ſinè ſimulatiône. * Odiéntes malum, adhæréntes bono:

* Epheſ. 4. 3. 1. Petr. 2. 17. — 10. * Charitâte fraternitâtis ínvicèm diligéntes: Honôre ínvicèm præveniéntes.

11. Solicitúdine non pigri: Spíritu fervéntes: Dómino ſerviéntes:

12. Spe gaudéntes: In tribulatiône patiéntes: Oratióni inſtántes:

* Hebr. 13. 2. 1. Petr. 4. 9. — 13. Neceſsitátibus ſanctôrum communicántes: * Hoſpitalitâtem ſectántes.

14. Benedícite perſequéntibus vos: benedícite, & nolîte maledícere.

15. Gaudêre cum gaudéntibus, flere cum fléntibus:

16. Idípſum ínvicèm ſentiéntes: Non alta ſapiéntes, ſed humílibus conſentiéntes. ^

‡ DOM. 3. POST EPIPH. & 24. POST PENTEC. * 2. Cor. 8. 21. — ‡ Nolîte eſſe prudéntes apud voſmetípſos:

17. Nulli malum pro malo reddéntes: * providéntes bona non tantùm coram Deo, ſed étiàm coram ómnibus homínibus.

* Hebr. 12. 14. — 18. * Si fíeri poteſt, quod ex vobis eſt, cum ómnibus homínibus pacem habéntes:

* Eccli. 28. 1. & 2. 3. 4. Matth. 5. 39. * Deut. 32. 35. Hebr. 10. 30. — 19. * Non voſmetípſos defendéntes charíſsimi, ſed date locum iræ. ſcriptum eſt enim: * Mihi vindícta: ego retríbuam, dicit Dóminus.

* Prov. 25. 21. — 20. * Sed ſi eſuríerit inimîcus tuus, ciba illum: ſi ſitit, potum da illi: hoc enim fáciens, carbónes ignis cóngeres ſuper caput eius.

21. Noli vinci à malo, ſed vince in bono malum. ^

CAPUT XIII.

Quòd poteſtátibus & Magiſtrátibus paréndum ſit; quid próximo debeámus: ſumma legis eſt diléctio próximi; vítia fugiénda; Chriſtum induâmus.

Sap. 6. 4. 1. Petr. 2. 13. — 1. OMnis ánima poteſtátibus ſublimióribus ſúbdita ſit: Non eſt enim potéſtas niſi à Deo: quæ autem ſunt, à Deo ordinátæ ſunt.

2. Itaque qui reſíſtit poteſtáti, Dei ordinatióni reſiſtit. Qui autem reſíſtunt, ipſi ſibi damnatiônem acquírunt:

3. nam príncipes non ſunt timóri boni óperis, ſed mali. Vis autem non timêre poteſtâtem? Bonum fac: & habêbis laudem ex illa:

4. Dei enim miníſter eſt tibi in bonum. Si autem malum féceris, time: non enim ſinè cauſa gládium portat. Dei enim miníſter eſt: vindex in iram ei, qui malum agit.

5. Ideò neceſsitâte ſúbditi eſtôte non ſolùm propter iram, ſed étiàm propter conſciéntiam.

6. Ideò enim & tribûta præſtâtis: miníſtri enim Dei ſunt, in hoc ipſum ſerviéntes.

7. * Réddite ergo ómnibus débita: cui tribûtum, tribûtum: cui vectîgal, vectîgal: cui timôrem, timôrem: cui honôrem, honôrem. — * Matth. 22. 21.

8. ‡ Némini quidquam debeâtis: niſi ut ínvicèm diligâtis: qui enim díligit próximum, legem implêvit. — ‡ DOM. 4. POST EPIPH. & 25. POST PENTEC.

9. Nam: * Non adulterâbis: Non occîdes: Non furáberis: Non falſum teſtimónium dices: Non concupíſces: & ſi quod eſt áliud mandâtum, in hoc verbo inſtaurâtur: * Díliges próximum tuum ſicut teipſum. — * Exod. 20. 14. Deuter. 5. 18. * Lev. 19. 18. Matth. 22. 39. Marc. 12. 31. Gal. 5. 14. Iac. 2. 8.

10. Diléctio próximi malum non operâtur. Plenitûdo ergo legis eſt diléctio. ^

11. Et hoc ‡ ſciéntes tempus: quia hora eſt iam nos de ſomno súrgere. Nunc enim própior eſt noſtra ſalus, quàm cùm credídimus. — ‡ DOM. 1. ADVENT. EPIST. ‡ IN CONVERS. S. AUGUST.

12. ‡ Nox præcéſsit, dies autem appropinquâvit. Abjiciâmus ergo ópera tenebrârum, & induâmur arma lucis.

13. Sicut in die honéſtè ambulêmus: * non in comeſſatiónibus, & ebrietátibus, non in cubílibus, & impudicítiis, non in contentiône, & æmulatiône: — * Luc. 21. 34.

14. * ſed induímini Dóminum Ieſum Chriſtum, ^ & carnis curam ne fecerîtis in deſidériis. — * Gal. 5. 16. 1. Petr. 2. 11.

CAPUT XIV.

Inter fidéles ex Iudæis & Géntibus convérſos orta erat diſſénſio de cibôrum deléctu & feſtôrum obſervatiône. Qui æmulatóres Legis erant, his cibos immúndos édere relígio erat: álii verò per Chriſtum ab eo iugo ſe immúnes, atque ex Concílio Ieroſólymis coácto líberos ſe prædicábant, & Iudæos, ut infírmos in fide, contemnébant. Apóſtolus fidéles è Géntibus convérſos hoc in cápite adhortâtur, ne Iudæis ſint offendículo.

1. INfírmum autem in fide aſſúmite, non in diſceptatiónibus cogitatiónum.

2. Alius